

TELEGRAFUL ROMÂN

Nr. 5. ANUL XIV.

tru provinciile din Monarchia pe unu anu
8 fl. éra pe o jumătate de anu 4 fl. v. a.
Pentru princ. si tieri straine pe anu 12
pe 1/2 anu. 6 fl. v. a.

Telegrafulu ese de doue ori pe septemana: joi'a si Duminec'a. — Prenumeratiunea se face in Sabiiu la espeditura foiei pe afara la c. r. poste, cu bani ga'ta prin scrisori francate, adresate catra espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiiu este pe anu 7. fl. v. a. ear' pe o jumătate de anu 3. fl. 50. Pentru celelalte parti ale Transilvaniei si pen-

Sabiiu, in 16/28 Ianuariu 1866.

Inseratele se platescu pentru inteia óra cu 7. cr. sirulu cu litero mici, pentru a dou'a óra cu 5 1/2. cr. si pentru a treia repetire cu 3 1/2. cr. v. a.

Sabiiu 15 Ianuariu.

(C) Ore de ce studiámu noi istoria? Pentru cá sa o imitámu paragrafu de paragrafu, dupa cum o aflámu depusa in cártile nóstre istorice?

Déca este asiá, atunci noi cá individí nu avemu alta de a face, decâtu sa scótemu caracterele bune si caracterele rele, sa ni le impártim, cá nisce role de teatru, sa le invetiamu bine pe din'afara, séu de rostu si sa tráimu dupa densele. Asemenea sa urmámu cá natiuni, asemenea cá staturi, cáci ne va fi prea usioru.

Sa faca cine-va o astfelu de propunere, ce aru díce lumea de el? de siguru ca l'aru váierá si póte inca ce-va mai multu.

Dar cu tóte aceste ce sa vedemu? in istoria mai nóua s'a ivitu cuventulu pasivitate, cá reprezentantele unei notiuni politice, urmate de Magiari, si eata ea acum se afla cu gramada de aceia, cari voru sa traiesca cu densulu.

Noi privimu istoria de magistra-vitae a omenimei si din acésta cauza trebuie sa o avemu dinaintea ochiloru cá directiva actiuniloru nóstre. Popórele si puterile pamentului nu suntu lasate de Ddieu, cá sa impletésca nisce jocuri de intrige, prin cari sa paralizeze interesele loru imprumutatu, ci de a inaintá prosperarea comuna. De aci dar se vede ca exista o morala politica, in contra cárei peatuescu politicesce toti acei ce se punu curmedisiu in drumulu actiuniloru, in momentele, candu acele suntu chiamate sa inainteze prosperarea comuna.

Déca peatuesce cine-va astfelu, urméza sa peatuimu si noi?

Nu credeamu ca astadi sa ne intórcemu la tem'a acést'a, dar vuetele ce strabatu din mai multe párti, parte cá sciri, parte incorporate in articuli de jurnale, ne impunú detori'a de a prinde condeulu si a ne dá de nou publiculu párerile nóstre.

Sa alegemu dar séu sa nu alegemu?

Dóue principii natiunale ni se infatsiéza candu ne punemu acést'a in-trebare, unulu pronunsiatu inca de adunarea cea memorabila din cámpulu libertátiei in 1848: nihil de nobis sine nobis si altulu pronunsiatu de reprezentantii nostri natiunali dela diet'a din Clusiu din 1865: a c-tivitate.

Aceste dóue sentintie natiunale, care procedu un'a din alt'a, avendu un'a si aceeaasi esentia, aru fi de ajunsu, cá sa ne servésca de indreptariu. Aceste dóue ne impunú detori'a imperativa, cá noi caus'a nóstra cea santa sa o áperámu ori cu ce pretiu si ori si unde se va cere cá sa o áperámu.

Amu repetitu de atátea ori, ca avemu terenu legalu si o repetim si astadi, in sa trebuie sa ne aducemu aminte, ca noi nu suntemu in pusetiunea d. e. a Croatiei, carea s'aru poté bucura de unulu si acelasi interesu, precum se bucura de un'a si aceeaasi dieta. Si cu tóte acestea pofiti si intórceti cu o pagina mai incolo acésta fóia, de vedeti cum sfatuiessé „Domobran“ pe con-natiunaliu sei.

Sasii au universitatea loru, o fortaretia destulu de considerabila, la carea se provóca si la care alérga in tempurile critice, si ce facu? prelânga reservatiuni, cari nu li le poté disputá nimenéa, nu voru a se departá de actiunile politice active.

Gresiéla cea mai mare aru fi dara pentru noi candu ne-amu incrucisá, in momentele aceste extreme, bratiéle si ne-amu face nisce privitori indiferenti; tocm'a precum aru fi iarasi gresiéla cea mai mare, candu amu vrea sa sfortiámu ce-va, ce întrece tóte puterile nóstre.

Unu altu momentu nu nou, ci de atátea ori repetitu, ni se mai infatsiáza candu ne ocupámu de cestiunea de fatia. Acel'a este lealitatea nóstra cátra monarchu, cu carea ne mandrimu. Monarchulu ne chiama si ne chiama pre lánnga garantii. Sa-lu ascultámu séu sa nu-lu ascultámu?

Sa luámu rescriptulu p. n. amána si sa ne convingemu, ca nu compromitemu intrunimic'a terenulu, care l'amu fostu castigatu.

Majoritatea unghuresca din Clusiu au afirmatu, ca in Trannia nu se mai poté discutá revisiunea articolulu uniunei si ca prin urmare fiindu acelu articulu proveditu cu tóte formele legeri, nici ca mai poté fi dieta tranna.

Rescriptulu a mán a diet'a tranna, prin urmare sustine diet'a

Tranniei si conchiamarea se face la diet'a de incoronare ad hoc, adaugendu si aceea, ca uniunea cestiunata se póte face numai pe basea regulatelor referintie de statu a tieriloru corónei unghuresci intre sine si fatia cu imperiulu si in fine facendu-o aternátore pre acea uniune dela respectarea intereselor speciali ale Tranniei si dela garantarea pretensiuniloru de dreptu a diferiteloru natiunaltati si confessiuni, precum si dela corespundiatórea regulare a cestiuniloru administrative ale tieriei; ce se atinge de conchiamarea pe basea articulu-lui de lege din 1848, aceea se paré o concessiune; dupa noi in sa acést'a e numai o analogia cu intrebuintiarea legeri octroiatoe din 1863 si cu cea din 1791 cu adausu octroiatu.

Dupa majoritatea unghuresca aru urmá, abstragendu dela asigurárele ei private, cá cele intemplate la 1863/4 sa fia neintemplate; rescriptulu in sa le ingradesce candu díce, ca nici un'a din legeri tranne nu se va alterá.

Deobligati dara de datori'a politica morala, demandata de interesele natiunali si de interesele tieriei si ale statulu preste totu; deobligati prin omagial'a si loial'a nóstra alipire cátra monarchu, nu vomu intardiá noi Románii a ne implini detori'a nóstra, dandu totu concursulu la alegerele fiitóre, spre a poté luá parte la actulu celu ponderosu si de influintia alu incoronárei. Si acést'a trebuie sa urmeze, cáci nici unu folosu nu ne este a ne ocupá cu conjecturi in privintia cuvinteloru din rescriptulu din 25 Dec. 1865: „concedemu Tranniei, ca sa tramita la diet'a din Pest'a deputatii la actulu de incoronare“, pentruca conjecturile fácute asup'a acestoru cuvinte ne paru, a despica firulu de peru, séu cum dicemu noi romanesce, a cautá nodu in papura.

Eveneminte politice.

Sabiiu 15 Ianuariu.

Comitele natiunei sasesci convóca pe 5 Februaru st. n. Universitatea natiunala.

In Sabiiu, si audimu ca si pe aiurea se constituie comitetele centrale pentru alegerea la Pest'a. In Sabiiu la pasulu celu d'antáiu s'a si adusu conclusu prin care se ingradescu drepturile de mai nainte. Dupa Herm. Ztg. etc. acésta ingradire procede dela rescriptulu din 25 Decembre a. tr., se pronuntia prelânga consunanti'a representatiunei universitátiei si a votulu separatu a majoritátiei deputatiloru sasesci dela dieta, — mai departe prelânga tinerea de tóte legeri emise in Transilvania si dechiara, ca tramiterea de deputati la diet'a din Pest'a nu se poté privi ca ducerea in indeplinire a uniunei si ca aceea (tramiterea) se face numai si numai din ascultarea omagiala a natiunei sasesci fatia cu persón'a Principelui tieriei. *)

Din Mediasiu aflámu totu in acea fóia, ca si acolo s'a adusu o propu nere formulata de o ingradire in intielesulu de mai susu. Acea suna:

„Comunitatea cetatiéna si scaunala nu poté pasi fára vre-o rezervare de de dreptu si neconditionatu la deslegarea problemei ce i se pune inainte prin instructiunea impartasita.

„Comunitatea cetatiéna si scaunala primesce espresu de ale cele párerile si principiele espresu de universitatea natiunei sasesci, (singurul organu chiamatu de a dá dechiaratiuni obligátore pentru locitorii pamentulu sasescu) in representatiunea ei din 6 Nov. 1865, dupa aceea párerile si principiele din votulu separatu a majoritátiei membriloru sasesci dela diet'a din urma din Clusiu.

„De aceea dens'a din acestu punctu de vedere nu poté privi de legala tramiterea deputatiloru tranni la diet'a din Pest'a. Ba ea, cu privire la rescriptulu p. n. prin care s'a amanatu diet'a din Clusiu si care vorbesce numai de o „concedere“ a tramiterei la diet'a din Pest'a, si care mai departe dechiara „ca legeri de pâna acum prin acést'a sa nu se altereze“, crede, ca detori'a de a tramite la diet'a din Pest'a deputati nu exista.

„Cu privire in sa, ca natiunea sasésca e sudita p. n. case domitóre cu inascut'a-i lealitate si credintia, si cu privire, ca con-

*) Vomu publicá in nrulu urmatoriu intregu cuprinsulu acestei reservatiuni.

chiamarea Transilvaniei o desemnata eschisivu numai pentru diet'a de incoronare :

„Comunitatea cetatiéna si scaunala va participa dara intr'atât'a la constituirea comitetului de alegeri, încâtu sa nu i se póta impúta impedecarea opului celui mare alu complanárei. Trebuie in-sa, cá dens'a sa dea locu in protocolulu acestei comunitáti acestoru páreru si principii ale sele, dreptu de o ingradire si rezervare espresa de dreptu contr'a putincióseloru consecuintie din acésta participare.

„Acést'a si din motivulu, cá la tempulu seu sa emanéze pentru deputatulu scaunului alesu la diet'a din Pest'a detori'a morala a pasi pentru memoratele páreru si principii.“

Din V i e n n 'a impartasiesce corespundintele lui Kr. Ztg. u-nele sciri caracteristice pentru situatiunea de fatia, chiaru si cându acelea nu aru fi basate pe nici unu adeveru. E vorb'a de schimbári in personalulu, ce se afla in impregiurulu celu mai de aprópe alu Maiest. Sele Imperatului.

„In cercurile curtiei“ dice corespundintele „se vorbesce de multu, ca pusetiunea adjutantului generalu alu Maiestatei Sele Imperatului L. d. M. C. contelui Crenneville si a comandamentului generalu din Ungari'a Principe de Liechtenstein e sguduita. Acei'a cari nu stau mai aprópe se mira cu atátu mai tare, cu cátu sciu ca amendoi acesti cavaleri se bucurasera de deosebita inclinare a Mai. Sele cátra densii. Faim'a dice mai departe, ca la depártarea acestoru generali e activa influint'a magiara. Se adeveresce faim'a acést'a, atunci se póte conchide, ca chiaru si in cercurile de influintia ale curtiei suntu persóne, cároru le insufla ingrijiri serióse politic'a ce da acum tonulu si care implinesce mai neconditionatu tóte dorintiele Ungariei. Mai departe 'si póte ori-cine aduce aminte, ca óre cátu-va tempu si pusetiunea generalului Benedek, carele insusi e Magiaru, dar care uresce dorintiele separatistice unguresci, inca para periclitata si ca scurtu tempu inainte de calatori'a imperatésca, pre la inceputulu lui Decembre, se vorbea de repásirea contelui Belcredi. Firesce ca e greu a petrunde si a vedé chiaru in lucruri de atare natura ; atát'a in-sa se vede ca in tóte cestiunile cele mai insemnate Ungurii au cuventulu celu dintáiu, séu ca publiculu celu putínu crede ca este asiá. Se intielege de sine, ca asupr'a astoru faime nu se póte aduce o judecata otarita ; la tóta intempleria in-sa e unu ce caracteristicu pentru situatiunea in care ne aflámu.“

Din P e s t 'a aflámu dupa Sürgöny ca sosirea Maiestatiloru Sele e statorita pe 29 Ianuaru, pe candu alte diuarie o punu pe 2 Fauru.

Mai departe, ca sfatu (conferintia) au fácutu Deakistii in otelulu „Europ'a“ sub presiedinti'a lui Klauzál, la carea luá parte si Deák. Cestu din urma au fácutu propunerea, ca dupa finirea verificatiuniloru, diet'a sa se apuce de alegerea unei comisiuni, carea sa consulte asupr'a adresei la cuventulu de tron. Acést'a sa consté din 30 de membri din tóte colorile politice. Maideparte recomandá Deák constituirea altoru nóue comisiuni, cari sa se ocupe de urmatórele cestiuni : 1) afacerile comune ; 2) ordinea (regulamentulu) casei. 3) revisiunea legi de alegeri ; 4) codificatiunea — comisiunea acést'a sa consté din 60 membri, pentru cá sa se póta desbate in deosebitele sectiuni codicele civilu si criminalu, legea de politie si de comerciú si legea muntana ; 5) organizatiunea municipala si comunala ; 6) interesele economo-politice ; 7) cestiunea natiunalitátiloru ; 8) Instructiunea ; 9) institutele de arte precum teatrulu natiunalu etc. Adunarea se dechiará multiamita cu propunerile acestea.

Spre mai buna organizare a partidei lui Deák s'a determinatu constituirea unui comitetu de 18 membri, carii sa fia continuu in nemijlocita comunicatiune cu Deák si carii sa incunoscintieze diferitele grupe totdeun'a despre starea lucruriloru.

Connatiunalulu nostru V. Babesiu raspunde la atacurile ce i s'a fácutu in „Pesti Napló“, decándu cu alegerele in comitatele Carasiului, Temesului si Aradului, in modulu celu mai demnu. Dlu Babesiu citéza mai multe locuri din scrisórea sea cátra compatriotii sei Románi, pre care corespundintele mentionatei foi le au falsificata cu totulu, argumentandu in fine, ca epistol'a sea fu espresiunea patriotismului celu mai loialu si monarchicu.

„Magyar Világ“ afirma respundiendu lui P. Napló, ca drépt'a crede, a nu avé altu program, decátu celu alu majoritátiei dietei.

Diet'a Croatiei are pâna acum c i n c i proiecte de adrese cá respunsu la cuventulu de tron. De maioritate se bucura celu alu canoniculu Dr. Racki, carele cere reintregirea teritoriului si completarea dietei prin deputatii Dalmatiei ai marginiloru militare si ai insulei Mur'a. „Cu Ungari'a“, dice mai departe proiectulu, „va puté tratá Croati'a numai dupa ce diet'a unguresca se va fi pronuntiatu asupr'a referinteloru Ungariei fatia cu imperiulu, si si atunci numai cá „individualitate egala si egalu indreptátita.“

E caracteristica observarea ce si o face „Domobran“ asupr'a mentiunatului proiectu. Fói'a mentiunata dice, ca diet'a numai atunci va puté aduce unu conclusu de cuprinsulu adresei, candu va avé la dispositiune o armata de 100,000, cu carea conclusulu sa si-lu póta pune si in lucrare.

Din G e r m a n i 'a amu fostu impartásitu despre deschiderea camerei p r u s s i a n e. Presiedintele acestei'a, Grabov, s'a adresatu cátra cas'a deputatiloru prussiani cu o cuventare fórté simburósa, in carea dice, ca orizonulu patriei sele au fostu in anulu trecutú turbure si in anulu acést'a e si mai turbure.

Din B a v a r i 'a amu aflu in-ca demultu, ca regele au primitu pre ambasadorulu italianu acreditatu la curtea sea, espri-mandu acestui'a cea mai caldurósa simphátia pentru dinastí'a italiana si pentru regatulu italianu.

Despre Hanovera se vorbesce ca va recunósce numai cu ó-resi care reservatiuni regatulu Italiei.

Din F r a n c i 'a impartásimu, ca in 22 st. n. s'a deschisu corpurile legislative. Imperatulu Napoleonu III dice in cuventulu seu de tron, ca pacea p a r e pe anulu acést'a in tóte pártile asigurate; referintiele cu Angli'a suntu si mai intime; fatia cu Germani'a va urmá si mai departe politic'a neutralitátiei; conventiunea din Septembre se va esecutá fara de vatamarea puterei (pouvoir) papali; espeditiunea din Messicu se apropia de sfersitu cu onórea si fára vatamarea intereselor Francei; relatiunile cu uniunea nordamericana spera, ca dupa manifestárele cuprinse in cuventulu de tron, voru fi mai liniscitóre.

Venindu la cele interne amintesce de alegerele municipale si de legea de coalitiuni pentru lucratori.

Vorbindu despre bugetu dice, ca veniturile se apropia de a tiné cumpana drépta cu spesele. Armata e redusa. Pentru tinerime s'au mai infiintiatu 13,000 de iastitute. Comerciulu internatiunele si economicu politicu s'a radicalu cu 700 milióne ; problem'a regimului si a legislativei e a imbunatáti lucrarea câmpuriloru si cea din lucratori. In fine se intórce cátra spiritele cele neliniscite cari schimba nestatornici'a cu progresulu si cari impedea regimulu in locu sa-lu ajute in lucrárele sele spre prosperarea statului. Imperatulu vrea numai acele imbunatátri, cari nu procedu din patimi si din pretempuri'a modificatiune a legiloru fundamentale. Afla analogi'a intre constitutiunea franceza si nordu-americanu in fine recomanda Franciloru, ca in locu de a discutá la teorii despre regime, mai bine sa caute de imbunatátirea sórtei morale si materiale a poporului.

Din S p a n i 'a ne incunoscintieza diuariele din urma, ca Prim aru fi parásitu Spani'a si aru fi trecutú in Portugali'a, unde indata fu desarmatu. Cu tóte aceste simptome revolutionarie s'au aratatu la Barcelon'a, incolo aru domni pace.

Revista diuaristica.

In fruntea evenemintelorú dílei, de care unu numeru alu foiloru si incópce contemplárele, sta separarea partideloru, cari dupa scirile, ce au de altmentrea o colóre binisioru generala, au si inceputu a se realizá in dietele adunate in Pest'a si Agri'a.

D e b a t t e, carea are inaintea ochiloru mai antáiu diet'a unguresca, saluta unu evenimentu de mare insemnate si fórté imbucuratoriú, in gruparea diferiteloru coloru politice si afirma, ca acést'a nu e nici decum o desbinare in pártite cu totulu contrarie. Cu deosebire dice ea, ca intr'unu punctu se unesce majoritatea, si adeca in convingerea, ca trebuie nisui u dupa o deslegare definitiva si ca calea e in adeveru libera si tint'a se póte ajunge. Ce se atinge cu deosebire de constituirea dreptelorú, spune, ca si ele se tinu de acea majoritate, carea e de aceiasi parere in privinti'a cestiuniloru celoru mari de dreptu si de principii. Problem'a ei se va tiermuri pre lângá afacerile oportunitátiei, pre lângá alegerea mijlóceloru si a cáhiloru indemnandu si moderandu, si acestei activitáti predice Debatte unu succesu favoritoriu. —

W a n d e r e r vorbindu despre cele ce se intempla in Pest'a crede, ca adunárele partidei lui Deák nu au atát'a de scopu o organizatiune, ci mai multu o pregatire pentru manifestárele cele mai de aprópe ale acestei partide, cárei programu, precum vrea sa scie amintit'a fóia, este statoritu de multu si care nici in tempulu mai dincóce nu are de a mai suferi vre-o schimbare. Ce se atinge de decisiunile conferintiei tinute la Apponyi, acelor'a dupa pá-rerea lui W a n d e r e r le lipsesce chiaritatea.

Cu deosebire aru dori sa scia marginea, pâna la carea drépt'a aru fi gat'a a merge mâna in mâna cu celelalte fractiuni. —

O s t d. P o s t dupa cele din introducerea art. ei crede, ca evenemintele parlamentarie amintite suntu unu procesu de disolvere alu partideloru. Ea observéza ca steng'a influintieza mai multu cu puterea ei atractiva asupr'a centrului, a cáruí siruri déca nu fisice, totusi moralicesce se rarescu si adauge apoi, ca inca nu se póte sci cu siguritate, cum se va terminá acestu procesu straformatoriú. In disólverea asiá numitei fusiuni din diet'a Croatiei vede aceiasi fóia o impartire a partideloru, a cároru tendintie nu scie cum se voru puté impacá. —

V a t e r l a n d pasiesce in contr'a ingrigiloru urmate din gruparea partideloru in diet'a unguresca, si nu concede, ca intre fractiunile de acolo aru puté sa cuprinda locu vre-o iritatiune. O astfelu de temere se póte nasce, privindu cine-va lucrurile numai pe dinafara. Peniruca liberalii unguresci suntu convinsi despre ca-

raclerulu celu adeveratu patrioticu si politicu alu nisuintieloru sotiloru loru de pâna acum si asiâ proiectele de complanare, cari in cercurile drepte unguresci au ajunsu de multu la maturitate, voru fi si mai departe seriosu respectate si celu putinu in parte bagato in sêma.

In disolverea partidei fusionistice din Agri'a vede V a t e r l a n d unu fenomenu naturalu. Partid'a acest'a au fostu chiamata de a vindec'a ran'a cea deschisa a poporului croatu, a îngropá pentru totdeun'a unele diferentii misere si mirutiöse, a îndreptá si de o parte si de alt'a pareri ratacite, si scopulu acest'a de buna sêma s'au ajunsu. De si nu se pôte negá cu totulu probabilitatea, ca disolverea partideloru aru stá in legatura intima cu cele ce se intempla in Pest'a, totusi se pôte presupune, ca si armoni'a cea temporala si va fi avulu urmarea sea cea buna, de a apropiá pe contrari si de a le lamuri parerile.

G l o c k e vorbesce despre cestiunea unguresca din punctu de vedere nemtescu, din carea cauza nici ca partinesce parerea acolor'a cari deplorau, ca senatulu imperialu nu e completu, cu atât'a mai vertosu, cu câtu in completarea acest'a G l o c k e aru fi vedintu numai unu periculu pentru germanismu.

Presupunendu, ca ceceace e de lipsa pentru unitatea monarchiei sa remâna neatinsu, dice, ca implinirea cererilor unguresci aru fi de doritu. Ungari'a are interesu de a fi sustinutu constituționalismulu dincolo de Lait'a si asiâ aru fi pentru intregu unu ce nepretinutu, cându s'aru puté realisá o complanare pe bas'a unei invoiri, pentruca atunci i s'aru pune viitoriului unu temeiu neresturnabilu.

„Déca Ungari'a — asiâ incheie art. — nu încórda pré tare pretensiunile ei, atunci unu atare resultatu este asiguratu; déca remâne ea mai josu de marimea acestei probleme, atunci au luatú o responsabilitate imensa asupra si.“

„Fremdenblatt“ face unu prospectu asupr'a situatiunei celei ce s'au formatu in cele optu luni din urma. Actiunea de dreptulu de statú e in tóta puterea ei. Acest'a se constatéza cu acea adaugere, ca de-si impresiunea cea dintâiu a situatiunei momentane e putinu multiamitóre, trebuie totusi sa se concéda, ca actiunea politica, carea incepú cu sistarea forme de constituitione de mai inainte, pentru cá sa aduca dintr'o data elementele contraste in unu cursu neimpedecatu, — nu pôte sa propasiésca dupa legile cele obicinuite ale politicei. Ea (actiunea) aterna dela puterea naturala a natiuniloru, cari se combatu séu se unescu, eschidu séu amalgaméza si cari producu, influintiata de grade diferite de temperatura, diferite formatiuni, de multe ori chiaru si in esenti'a si form'a loru cu totulu schimbate. Din punctulu de vedere obiectivu alu sciintiei si culturai trebuie recunoscutu cu multiamita, ca ministeriulu in tóta actiunea sea de pâna acum s'au marginitu numai la aceea, cá sa aduca elementele natiunale istorice in atingere si acolo unde aru vedé, ca spre scopulu generalu alu actiunei nu se pôte efeptu o intielegere corespondiatóre si intima a singurateceloru corpuri representátore, sa puna in lucrare cu desteritate o deosebire, isolare séu nentralizare provisoria. Resultatulu apoi e de a se concrede venitoriului.

„Presse“ apostroféza pe Nemti si ii provóca a lasá la o parte tóte privintiele politice si a inscrie pre standartulu loru cestiunea natiunala.

„Morgenpost“ si „Neues Fremdenblatt“ ventileza conclusulu dietei boemice si dedica majoritatéi cuvinte de recunoscintia pentru casarea dreptulu stapániloru de a-si pedepsi servitorii cu bataia.

(dupa „W. A. P.“)

Dela dieta Ungariei.

Aflámu despre decurgerea desbateriloru verificatiuniloru ca in siedinti'a a XI a casei deputatiloru au venitu la rendu verificatiunea deputatiloru din comitatulu Aradului.

Eata ce scrie corespundintele „Debattei“ in privinti'a acest'a; Doue intrebári ce erá astadi la ordinea dílei erau de natura de a stérni interesulu casei. In un'a jóca interesulu discordiei natiunalitatiloru, care afla unu câmpu asiâ de latu la alegeri; in a dóu'a pasiesce precisu insemnatarea formeloru prescrite de lege. Ambe intrebárilu fura discutate in unu modu fórtu demnu si deslegate in spiritulu dreptátiei nepartinitóre.

In comitetulu de alegeri alu comitatulu Aradului fura reprezentate atâtu natiunalitatea româna câtu si cea magiara dupa proportiunea populatiunei. Candu cu constituirea comitetulu de alegeri se facú din partea membriloru de limb'a magiara propunerea, dupa carea contractualistiloru (cea mai mare parte magiari cari se ocupa cu plantarea tabacului), sa li se concéda dreptulu de alegere, avendu venitú de 100 fl. Propunerea acest'a se primi de cátra presiedintele comitetulu de alegeri cá majoritate de unu votu si se radica la conclusu. Mai târdiu insa est' la lumina, ca din gre-siela unu votu nu fú numeratu si asiâ membrii comitetulu centralu de natiunalitate româna cerura nimicirea conclusulu din cestiune. Presiedintele si membrii unguresci s'au vedintu prin acest'a nevoiti a est' din comitetu si nu s'au mai pututu induplecá cá sa reintre.

Cursulu afaceriloru de alegeri in com. Aradului fú condusu asiâ dara de aci incolo numai de membrii români si alegerile se esecutara sub privighiarea loru, cari fiindu singuratice contestate voru si dá ansa la pertratári seperate.

Alegerile aceste insa fura si in cuprinsulu loru intregu atacate sub titulu procedurii ilegali a comitetulu trunchiatu dupa departarea unoru membri din acelasi. Gravamenulu loru colectivú fú avisatu de cátra cas'a deputatiloru unui comitetu constatatóriu din siefi si referenti in sectiuni. Referat'a comitetulu acestui'a s'a pusú adf la ordinea dílei.

In referatu se propune respingerea petitiunei colective. Dupa celirea acteloru se radica Gabriel Fabián deputatulu Aradului. Elu cere sa se considere, ca comitetulu au fostu despártitu dupa natiunalitati in dóue párti. O parte au condusu unilateralu alegerile si asiâ acele in intregitatea loru suntú unilateru si invalide; cealalta parte se îndreptá cu unu gravamenu colectivú cátra casa. Gravamenulu acest'a are sa fia privitu cá semi-oficialu de óre-ce elu emanéza dela o parte a comitetulu si aduce motive destule (?) cá cas'a sa ordoneze celu putinu o cercetare. Acest'a aru fi de lipsa si pentru liniscirea spiriteloru, pentru ca altmintrea s'aru repeli acolo eveneminte cá cele dela 1849 (desaprobare generala). Nyári refränge parerea acest'a prin o espunere chiara si liniscita. Aici nu e vorb'a de tiermururi in exercitarea de drepturi politice, ci curatu numai de cestiuni de partide. A se face judecatória in lucruri de aceste nu se cuvine casei acestei; acest'a aru fi chiaru unu pecatu. Detori'a casei are sa se tiermurésca numai la constatarea déca s'a aplicatu dreptu legea. Póte sa fia, ca din partea româna sa se fi primitu personalitati neplacute in comitetulu centralu de alegere. Nóue ne e destulu cá sa scimu, ca elu s'a constituitu dupa lege. In comitetulu acest'a au fostu o partida, carea au pasitu cu o propunere ce e in contradicere cu legea. Esirea membriloru unguresci pentru respingerea propunerei nu e justificata, merita asiâ dara mai multu desaprobare. Cei ce au remasu in posturile loru, nu numai ca au exercitatu unu dreptu, ci si au implinitu chiaru detori'a loru.

Cuventarea lui Nyári fú primita cu aplausu din partea casei si asiâ propunerea comisiunei fú primita unanimu.

A. XII si XIII siedintia au fostu si mai liniscita cu putine intermezzuri. Mai toti deputatii se verificara dupa putine obiectiuni. Dupa P. N. fú cea a XIV iarasi ce-va mai viia, candu veni vorb'a despre bataile intemplete cu ocaziunea alegerii cont. Bel'a Szécheny fiinlu patriotulu celui vestitu ungurescu.

Abiá cu o majoritate de 17 voturi din 222 voturi fú verificatu.

„Debatte“ ne da speranti'a ca verificatiunile se voru terminá cátu mai ingraba si apoi se va incepe desbateru adresei.

Principatele române unite.

Din R o m â n i ' a impartásimu dupa „Monitorulu“ din gratulárilu de anulu nou in modulu urmatoriu:

Sâmbat'a trecuta, la antái'a Ianuariu, Mari'a Sea a primitu la palatu, felicitatiunile de anulu nou a inalteloru corpuri ale Statulu si autoritatiloru publice ale tierrei, precum si ale corpulu diplomaticu si consularu streinu. (A se vedé nr. tr. R.)

La 12 óre, amédi, Inaltímea Sea a primitu in apartamentele sele particulare urárilu casei sele civile si militare, iar la 1/2 dupa amédi pe ale domniloru ministri si domniloru consiliari de statú.

La un'a óra, in sal'a tronulu Mari'a Sea a primitu inalt'ele corpuri si autoritati publice dupa ordinea insemnata in programulu privitoriu acestei solemnitati.

Inaltulu cleru alu religiunei domnitóre si Sinodulu Romaniei, clerulu celorlalte culturi recunoscute, senatulu, adunarea legislativa curtea de casatiune, cari, atâtu la mergerea la palatu, cátu si la reintóreerea loru; au fostu escortate de detasiamente de lancieri.

Uráriloru calduróse, fácute de corpurile Statulu si de autoritati, Inaltímea Sea a respunsu prin cuvinte pline de cele mai binevoitóre asigurári.

Prea santi'a sea parintele Mitropolitu si primatu alu Romaniei, in numele clerulu si in numele sinodulu a adresatu Mariei Sele urmatórele cuvinte:

Mari'a Ta!

„Me simtu prea fericitu cu ocazi'a anulu nou a fi pe lângu Inaltímea Vóstra, interpretulu simtieminteloru intregulu cleru românu si ale mele in parte. „Clerulu românu este petrunsu de recunoscintia pentru slaruinti'a si ostenelele ce Mari'a Vóstra depuneti pentru ocrotirea si inaltierea bisericiei române. „Intocmirea sinodulu va dá nóua puteri, prin unirea bisericiei nóstre, pentru pastrarea religiei ortodoxe si unirea s'a dogmatica cu biseric'a mare a resaritului. „Urmati, Pré Inaltiate Dómne, pe calea cea mare de regeneratiune ce ati intreprinsa, si clerulu, in giurulu Tronulu, va secundá cu tóta puterea sea spiritulu, bunele si inaltele cugetári ale Mariei Vóstre. „Sa traiti, Pré Inaltiate Dómne, ani indelungati! Sa traiésca Mari'a Sea Dómna! Sa

raiesca iubirii Vostri fii, spre ocrotirea si inflorirea bisericii!"

Mari'a Sea a raspunsu in acesti termeni Prea Santei Sele Primatului:

Prea Sante Parinte!

"Sunt multumitu a constata ca clerulu, asigurandu astadi si mai multu unirea sea dogmatica cu biserica muma dela Constantinopole, a sciutu si acum a raspunde la inalta missiune la care e chemata. Ve multiamescu, Pre Sante Parinte, atatu din parte-mi catu si din partea Mariei Sele Dómnei, de urările ce-mi faceti si de devotamentulu ce-mi aratati. Catu pentru mine, credinciosu religiei strabune, voiu dá pururea totu concursulu meu, intru ocrotirea si inflorirea bisericii noastre.

D. presiedinte alu Camerei legislative a rostitu, in numele adunării, urmatoriulu discursu:

Prea Inaltiate Dómne!

"Adunarea legislativa a Romaniei este fericita ca, cu ocaziunea anului nou, sa vie a renoi Mariei Vóstre simtiemintele sale de celu mai adencu devotamentu. Fiti siguru, Pre Inaltiate Dómne, ca adunarea legislativa nu va lipsi a dá in totdeun'a celu mai lealu alu ei concursu la realizarea cogetárilor Mariei Vóstre pentru fericirea si prosperitatea natiunii. Adunarea este convinsa, Prea Inaltiate Dómne, ca intarirea Tronului Mariei Vóstre este intarirea a insusi natiunii române. „Sa trairi Mari'a Vóstra! Sa trairisca Mari'a Sea Dómna, si fii Marielor Vóstre!"

Responsulu Mariei Sele la discursulu domnului Presiedinte alu adunării:

Domnule Presiedinte!

"Multiamescu adunării elective pentru felicitatiunile ce-mi adreséza. Primescu mai cu séma cu o adeverata satisfacere incredintiarea ce-mi da representatiunea natiunala despre concursulu ei lealu la consolidarea si prosperitatea tieriei. Respectulu constitutiunii, lealitatea si dreptatea: eata mijlócele cele mai eficace care ne voru conduce la progresulu doritu.

"Sa trairisca Romania!"

D. generalu, ministru de resbelu, in numele armatei române a adresatu Inaltímei sele acestu discursu:

Mari'a Ta!

"Armat'a romána, in acésta dí solemnă, vine astadi a depune la piclórele Tronului Mariei Tale respectuósele sele felicitári, profundulu seu devotamentu pentru persón'a Mariei Tale si vi'a s'a recunoscintia pentru institutiunile cu care ati inzestratu armat'a. Oficierii si soldatii, Mari'a Ta, toti prin organulu meu uréza Mariei Tale díle indelungate, strigandu: Sa trairisca Alessandru Ioann I! Sa trairisca Mari'a Sea Dómna! Sa trairisca fiii Marielor Loru."

Inaltímea Sea a raspunsu:

"Sunt fericitu ori si candu va vediu in jurulu meu. Anulu trecut a intemeiá fu credinti'a mea in voi. Ati fostu atrasi la incercarea cea mai durerósa la care póte fi espusa o armata: lupt'a pe strade. In acésta trista imprejurare ati doveditu cu sänge rece rabdare, si energia candu a trebuitu sa loviti. Dílele trecute unu frate de arme alu vostru a doveditu la Margineni ce póte unu ostasiu fia cu slabe mijlóce candu are consciinti'a datoriei sele."

"Asemenea fapte cinstescu drapelulu románu. Mi place a ve díce ca sunt mandru ca amu esitu din sírulu vostru, mandru de a comendá o armata care da asiá frumóse pilde de taria, de duchulu disciplinei si de unu devotamentu nestramutatu pentru tíera si Tronu."

"Sa trairisca armat'a romána!"

La trei óre dupa amédi Mari'a Sea Domnitoriulu a primitu in salonulu galbenu felicitatiunile corpului diplomaticu si consulariu acreditatu lángha guvernamentulu románu.

Presiedintele camerei si dedú demissiunea si se inlocuí cu N. Catargiu.

Monitoriulu din 11/23 Ian. aduce unu raportu alu Dlui ministru de interne relativu la suprimarea „Revistei Dunárei“ impreuna cu decretulu domnescu de aprobare.

Varietáti.

** Cetimu in „Zukunft“ urmatórele:

"Dupace adunarea generala din urma a Reuniunii ajutatoare de veduve si orfani remasi de ostasii slavici si románi cadiuti in 1848 si 1849 au decisu sa se imparta averea ce o mai are reuniunea si au insarcinatu pre comitetu cu descurcarea afacerilor respective, au decisu cestu din urma in siedinti'a sea din lun'a trecuta a impartí astfelu restulu averei de 6010 f. incátu sa capete dintr'ensulu in guvernamentulu Temesiului 4 veduve câte 50 f., dóne câte 80 f. si dintre 2 orfani unulu sa capete 40 f. si altulu 50 f. Pentru Tranni'a s'a destinatu 2530 f. astfelu incátu 41 veduve sa capete câte 50 fl. 6 câte 80 f. In guvernamentulu militariu alu Agriei capeta 1 veduva 100 f. si alte 25 câte 60 f.

Redactoru respundiatoru Nicolau Cristea.

In teritoriulu provincialu alu Agriei au sa capete 10 veduve câte 60 f. si 2 câte 50 f. Reuniunea de mai susu au impartítu in modulu acest'a intre clientii sei de candu esista 100,000 f. —

** In loculu „Amicului Scólei“ va est tolu sub redactiunea Dlui V. Romanu „Progressulu“ in brosiuri trilunarie. Bine aru fi fostu dupa parerea nóstra, candu o atare fóia aru fi pututu aparea odata pe septemána. Despre celelalte spune mai pe largu anuciulu.

** Venimu sa ne facemu o detoria cu carea suntemu inca datori. Anuntiamu asiá dara publiculu nostru aparerea de nou a „fóiei eclesiastico-literarie si agronomice“ intitulata „Amiculu literaturei románe“ sub redactiunea P. Nifonu Balasiescu.

Fóia e de mare interesu, pentruca pre lángha alte cunoscintie folositoare ea da o icóna viia despre viéti'a actuala a bisericii ortodoxe din Romania.

Ese in Bucuresci odata pe septámena si consta in locu pe anu (de astadata de 13 luni) 16 dóuedieceri afara de Bucuresci pe 7 luni 12 dóuedieceri (sfanti)

— Nrulu primu din anulu acest'a alu „Familiei“ aduce urmatórele: Portretulu si biografi'a lui Dimitriu Cichindealu. — Coroba, poesia de Dimitriu Bolintineanu. — Geniulu lui Stefanu celu mare, novela de Vasiliu R. Buticescu. — Cas'a reprezentantilor tieriei in museulu din Pest'a (ilustratiune) — Suveneri si impressiuni de caletoria de Arone Densusianu. — Rom'a (cu ilustratiune.) — Fét'a capitanului novela rusésca de Puskin. — Fotografii din galari'a dietei, de Iosifu Vulcanu. — Esplicatiunea jurnalului de moda. Ce e nou? — Literatura si arte. — Gácitura numerica. — Rebus. — Pe invelitoare: Corespundintia din Pest'a, Desiu si Segedinu. — Pentru económe. — Din stráinetate. — suplementu: Jurnalulu de moda.

** M. B. stud. de a VII-a clasa la gimnasiulu din Segedinu, ne incunoscintéza, ca nrulu studintiloru románi la acestu gimnasiu s'a urcatu in estu anu la 20, ceea ce pân'acum nu s'a intemplatu nci odata. Ne servece spre deosebita bucuria, candu vedemu, ca acesti tineri, de-si numai 20 la nr., totusi se intrunira la prenumérarea tuturor (?) jurnalului románe, documentandu prin acést'a in fapta, ca li jace la inima detorinti'a sánta de a nu uitá nici pre unu momentu, si candu invétia alte limbe, de limb'a mamei loru.

„Concordia.“

Nr. 2—3

Escriere de Concursu.

Devenindu vacanta statiunea invetiatoresca din suburbiulu Lugosiului, cu care este impreunate urmatórele emolumente anuale: 262 fl. 50 xr. v. a. 20 meti ge gráu, 6 orgii de lemne, din cari se provede si scól'a cu incaldítulu, 84 fl. v. a. bani pentru cortelu.

Competentii suntu avisati recoursele loru bine instruate, cu documinte despre absolvirea preparandiei románe din Aradu, purtarea morala si politica, Atestatu ca suntu nascuti Románi de ritulu gr-orientalu, precum si servitiulu de pân'acum, adresate Venerabilulu Consistoriu diecesanu din Caransebesiu; a le tramite pána la finea lui Faurariu an. 1866 la subscrisulu, cáci la cele mai tárdiu tramise nu se va reflectá.

Lugosiu in 1/13 Decemvre 1865.

Ioann Marcu Proto.

si Inspect. Distr.

Nr. 5—3

EDICTU.

Iosifu Michu din Comun'a Rosi'a sasésca in scaunulu Sabiiului in Transilvani'a, carele de trei ani, au parasitu pre soci'a s'a Ann'a Hoagie, totu din Rosi'a sasésca, si a pribegitu in lume, se indatoréza prin acést'a, ca in terminu de unu anu, cu atát'a mai vertosu sa se infatisioze inaintea subscrisului foru matrimoniale, cu catu la din contra, procesulu matrimoniale asupra-i pornitu, se va otári si fára de elu, in intielesulu prescrielor SS. Canóne bisericesci. Sabiiu 6 Ianuariu 1866.

Forulu matrimoniale gr. res. alu Tractului protopopescu alu Sabiiului II.

Ioann Pannovicu, Protopopu.

De Limbriku Kordelatu (Verne solitario)

Vindecá fárad durerési pericolú in 2 ore Dr. Bloch in Viena, Praterstrasse No. 42. — Deslusiri se dau prin scrisori francate. — Medicamento ku modulú intrebuintării se trimite ku postá.

P. T. abonanti, cari nu au primitu regulatnrii dela inceputulu anului (1866) suntu rugati a grabi cu reclamatiunile; cu deosebire rugámu pe acei'a a cároru adrese suntu gre site a ni le tramite indreptate, dar totu odata si cetetie, adaugendu-se si post'a ultima.

Editur'a si tipariulu tipografiei archidiececane.